

УДК 336:335.402

І. ЦИМБАЛЮК, Національний університет державної податкової служби України

ФІНАНСОВО-ПРАВОВІ АСПЕКТИ ІНФОРМАТИЗАЦІЇ ОРГАНІВ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ

Анотація. Пропонуються результати дослідження фінансово-правових аспектів як одного з провідних чинників реалізації інформатизації органів державної влади.

22 липня 2000 року країнами “великої вісімки” (G8) в Окінаві була прийнята Хартія глобального інформаційного суспільства [21]. У ній зазначено зміст інформаційного суспільства – це суспільство, у якому інформаційно-комунікаційні технології є одним з найбільш важливих факторів, які впливають на формування суспільства XXI століття, цей вплив зачіпає образ життя людей, їх освіту і роботу, а також взаємодію урядів та громадянського суспільства.

12 грудня 2003 року у Женеві (Швейцарія) на Всесвітній зустрічі на вищому рівні з питань інформаційного суспільства було прийнято Декларацію принципів побудови інформаційного суспільства [22]. Як зазначається в цій Декларації, у пункті 1 розділу А (“Наша спільна концепція інформаційного суспільства”), високі сторони заявили про спільні прагнення і рішучість побудови, орієнтованого на інтереси людини, відкритого для всіх та спрямованого на розвиток інформаційного суспільства. Сутність інформаційного суспільства визначена як суспільство, в якому кожен міг би створювати інформацію і знання, мати до них доступ, застосовувати і обмінюватися ними, з тим щоб надати окремій людині, суспільству та народам можливість у повній мірі реалізувати свій потенціал, сприяти своєму стійкому розвитку й підвищувати якість свого життя на основі цілей і принципів Статуту Організації Об’єднаних Націй та дотримуватися у повному обсязі і підтримувати Загальну декларацію прав людини.

Як свідчать дослідження, ознаки формування інформаційного суспільства в нашій країні знаходять формальне (правове) відображення в такій категорії як інформатизація. Зазначене відмічається в ряді праць вітчизняних дослідників, серед них такі, як: К.І. Беляков, В.М. Брижко, В.Д. Гавловський, В.В. Гриценко, Р.А. Калюжний, П.В. Мельник, В.М. Попович, С.П. Ріпа, В.К. Шкарупа, М.Я. Швець та інші [27].

В той же час проблематика фінансово-правових аспектів інформатизації суспільства у вітчизняній науковій літературі не знайшла свого достатнього відображення ні в аспектах фінансового права, ні в аспектах інформаційного права.

Мета дослідження – формування системи знань стосовно фінансово-правових аспектів інформатизації суспільства в Україні.

Завдання дослідження передбачають: 1) розгляд теоретичних питань інформатизації суспільства у взаємозв’язку з фінансовим правом; 2) вирішення проблем правового регулювання фінансування інформатизації суспільства в законодавстві України.

Виклад результатів дослідження пропонується почати з визначення поняття та сутності інформатизації суспільства. У статті 1 Закону України “Про Національну програму інформатизації” зазначено: *Інформатизація* – сукупність взаємопов’язаних організаційних, правових, політичних, соціально-економічних, науково-технічних, виробничих процесів, що спрямовані на створення умов для задоволення інформаційних

потреб громадян та суспільства на основі створення, розвитку і використання інформаційних систем, мереж, ресурсів та інформаційних технологій, які побудовані на основі застосування сучасної обчислювальної та комунікаційної техніки [5].

Із цього визначення випливає і сутність інформатизації суспільства. Перш за все, юридична сутність інформатизації суспільства розглядається в об'єктивному аспекті – як сукупність процесів у суспільстві. Основною ознакою цих суспільних процесів є їх предметна особливість: створення, розвиток і використання інформаційних систем, мереж, ресурсів та інформаційних технологій, які побудовані на основі застосування сучасної обчислювальної та комунікаційної техніки.

Взаємопов'язаними різновидами суспільних процесів щодо інформатизації суспільства є сукупність організаційних, правових, політичних, соціально-економічних, науково-технічних, виробничих процесів, що спрямовані на створення умов для задоволення інформаційних потреб громадян та суспільства.

Як свідчать результати дослідження, правове забезпечення інформатизації органів державної влади як складової інформатизації суспільства в Україні здійснюється відповідно до прийнятої у нашій країні системи публічно правового регулювання.

Основа правового регулювання визначена у Конституції України (зокрема, у пункті 12 частини 1 статті 92). Її положення знаходять розвиток у спеціальному, системоутворювальному законодавстві – Законах України “Про Національну програму інформатизації” та “Про Концепцію Національної програми інформатизації”. Ці закони у їх єдності можна розглядати як системоутворювальні одного із особливих інститутів інформаційного права – права про інформатизацію, чи інформатизаційного права.

Основи інформаційного права визначені в спеціальному законодавстві, базою якого можна вважати Закон України “Про інформацію” від 02.10.1992 року № 2657-ХІІ. Цей Закон встановлює загальні правові основи одержання, використання, поширення та зберігання інформації, закріплює право особи на інформацію в усіх сферах суспільного і державного життя України, а також систему інформації, її джерела, визначає статус учасників інформаційних відносин, регулює доступ до інформації.

Відповідно до статті 6 цього Закону серед головних напрямів і способів державної інформаційної політики є створення національних систем і мереж інформації; зміцнення матеріально-технічних, фінансових, організаційних, правових і наукових основ інформаційної діяльності. У зазначеній нормі пропонується звернути увагу на термін “фінансові” у поєднанні його з терміном “правові” основи інформаційної діяльності. У контексті дослідження їх пропонується розглядати в категорії “фінансово-правові основи інформаційної діяльності”.

Взаємозв'язок фінансового права з системною інформатизацією органів державної влади визначається і на рівні законодавства про інформатизацію. Так, у статті 1 Закону України “Про Національну програму інформатизації” від 4 лютого 1998 року № 74/98-ВР (далі – Закон) подається визначення проекту інформатизації, складовою якого є і фінансові ресурси.

Проект інформатизації – комплекс взаємопов'язаних заходів, як правило, інвестиційного характеру, що узгоджені за часом, використанням певних матеріально-технічних, інформаційних, людських, *фінансових** та інших *ресурсів* і мають на меті створення заздалегідь визначених інформаційних і телекомунікаційних систем, засобів

---

* Тут і далі автором робиться виділення курсивом важливих для дослідження аспектів щодо фінансової складової інформатизації.

інформатизації та інформаційних ресурсів, які відповідають певним технічним умовам і показникам якості.

У частині 4 статті 2 Закону зазначено, що Національна програма інформатизації становить комплекс взаємопов'язаних окремих завдань (проектів) інформатизації, спрямованих на реалізацію державної політики та пріоритетних напрямів створення сучасної інформаційної інфраструктури України за рахунок концентрації та раціонального використання *фінансових*, матеріально-технічних та інших *ресурсів*, виробничого і науково-технічного потенціалу держави, а також координації діяльності органів державної влади, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ, організацій усіх форм власності і громадян у сфері інформатизації.

У статті 3 Закону зазначається, що завданням законодавства про Національну програму інформатизації є створення правових, організаційних, науково-технічних, економічних, *фінансових*, методичних та гуманітарних *засад регулювання процесу формування та виконання цієї Програми та окремих її завдань (проектів)*.

Частина 2 статті 5 Закону подає правову норму, відповідно до якої ця Програма спрямована на вирішення таких основних завдань: формування правових, організаційних, науково-технічних, економічних, *фінансових*, методичних та гуманітарних *передумов розвитку інформатизації*.

Серед функцій органів державної влади в реалізації Національної програми інформатизації, закріплених у частині 5 статті 6 Закону, передбачено визначення пріоритетних напрямів інформатизації з метою подальшої її підтримки шляхом *державного фінансування та пільгового оподаткування*.

У статті 9 Закону визначено, що *Кабінет Міністрів України щорічно разом з проектом закону України про Державний бюджет України на наступний рік подає на розгляд Верховної Ради України: доповідь про стан інформатизації в Україні; завдання Національної програми інформатизації на наступні три роки; програму завдань (робіт) з інформатизації на наступний бюджетний рік із визначенням джерел фінансування*.

Завдання Національної програми інформатизації на наступні три роки та обсяги їх бюджетного фінансування на наступний рік щорічно затверджуються Верховною Радою України.

Державних замовників окремих завдань (проектів) затверджує Кабінет Міністрів України за поданням Генерального державного замовника. Державні замовники на конкурсних засадах визначають виконавців окремих завдань (проектів) Національної програми інформатизації, забезпечують *фінансування*, керівництво та контроль виконання робіт за цими завданнями (проектами).

У статті 16 Закону визначено умови відбору нерезидентів виконавцями окремих завдань (проектів) Національної програми інформатизації. На підставі результатів конкурсу окремих завдань (проектів) Національної програми інформатизації Кабінет Міністрів України за поданням Генерального державного замовника може прийняти рішення про замовлення виконання окремого завдання та проекту нерезиденту при додержанні ним таких умов: залучення до виконання завдань (робіт) *вітчизняних підприємств з обсягом фінансування не менш як 20 відсотків загальної вартості контракту*; створення в Україні резидентів для виконання окремого завдання (проекту) Національної програми інформатизації із загальним обсягом статутного капіталу не менш як 5 відсотків загальної вартості контракту.

Розділ III Закону спеціально присвячений особливостям *фінансового забезпечення* та економічному стимулюванню виконання Національної програми інформатизації. Так,

фінансове забезпечення виконання Національної програми інформатизації (стаття 24 Закону) передбачає, що фінансування формування та виконання Національної програми інформатизації здійснюється за рахунок коштів Державного бюджету України та інших джерел, не заборонених законодавством України. Тобто визначено два види фінансування інформатизації – через Державний бюджет України та з інших джерел.

Внесення до Державного бюджету України видатків, необхідних для реалізації Національної програми інформатизації, є обов'язковим. *Обсяги фінансування* Національної програми інформатизації з Державного бюджету України визначаються законом України про Державний бюджет України на наступний бюджетний рік і встановлюються окремим рядком. Галузеві і регіональні програми та проекти інформатизації фінансуються в межах коштів, виділених у Державному бюджеті України та відповідних місцевих бюджетах, коштів, отриманих відповідними виконавцями окремих завдань та проектів інформатизації за надання інформаційних послуг, та інших джерел, не заборонених законодавством України. Фінансування програм та проектів інформатизації органів місцевого самоврядування здійснюється з місцевих бюджетів та інших джерел, не заборонених законодавством України. *Пріоритетність фінансування окремих завдань* (проектів) Національної програми інформатизації щорічно визначається Кабінетом Міністрів України в межах коштів, затверджених Державним бюджетом України. *У разі недостатності фінансування* у поточному році строки виконання окремих завдань (проектів) Національної програми інформатизації переглядаються у порядку, визначеному *Положенням про формування та виконання Національної програми інформатизації*.

Тим самим, проілюстровано на рівні законодавства зв'язок інформаційного права щодо інформатизації з однією із провідних підгалузей фінансового права – бюджетним правом.

Стаття 25 Закону, визначаючи економічне стимулювання виконання окремих завдань (проектів) Національної програми інформатизації, має норму, за якою *власник окремого завдання* (проекту) Національної програми інформатизації згідно з договором, укладеним із Генеральним державним замовником, *здійснює фінансування*, подальшу експлуатацію з наданням послуг установам, що фінансуються з Державного бюджету України чи відповідних місцевих бюджетів, за фіксованими тарифами, передбаченими договором.

У Розділі IV Закону визначені особливості щодо державного контролю за формуванням та виконанням Національної програми інформатизації. Так, серед іншого у статті 26 Закону зазначається, що контроль за виконанням окремих завдань (проектів) Національної програми інформатизації, *фінансування яких здійснюється державним замовником за рахунок інших джерел*, не заборонених законодавством України, з боку Генерального державного замовника полягає у забезпеченні узгодженості цих проектів з Національною програмою інформатизації. Органи державної влади та органи місцевого самоврядування, установи та організації, які утримуються за рахунок бюджетних коштів, подають Генеральному державному замовнику інформацію про створення, розвиток та інтеграцію, *незалежно від джерел фінансування*, інформаційних систем, мереж, ресурсів та інформаційних технологій, що забезпечують функціонування цих органів, установ, організацій, за винятком інформації, пов'язаної з національною безпекою та обороною держави. Контроль за використанням коштів Державного бюджету України на Національну програму інформатизації, її окремі завдання та проекти (або їх частини) здійснює Рахункова палата. Органи державної влади і органи місцевого самоврядування,

підприємства, установи та організації, які використовують кошти Державного бюджету України на ці цілі, надають Рахунковій палаті інформацію щодо використання цих коштів у порядку, встановленому законодавством.

Друге питання дослідження – проблеми правового регулювання фінансування інформатизації суспільства в законодавстві України – пропонується розпочати з цільового розгляду *бюджетного законодавства щодо державного фінансування інформатизації в Україні*. Бюджетне законодавство України щодо державного фінансування інформатизації прямо не визначає ніяких особливостей. І це цілком зрозуміло. Посиланням в інформаційному законодавстві на законодавство про Державний бюджет законодавець робить логічний їх зв'язок.

Нині основою останнього є Бюджетний кодекс України від 21 червня 2001 року № 2542-III. При цьому пропонується звернути увагу, що цей Кодекс був прийнятий після прийняття основ інформаційного та в його складі інформатизаційного законодавства. Бюджетний кодекс України визначає засади бюджетної системи України, її структуру, принципи, правові засади функціонування, основи бюджетного процесу і міжбюджетних відносин та відповідальність за порушення бюджетного законодавства.

В теорії фінансового права більшістю науковців визнано, що бюджетне право є його провідною підгалуззю права, поряд з податковим, страховим та іншими. Виходячи з теоретичних положень стосовно ієрархії нормативно-правових актів кодекси України займають, поряд з основами законодавства та законами, у яких визначаються такі основи, друге місце. Третє місце в ієрархії законів посідають спеціальні закони.

У контексті інформаційної функції бюджетного права як ілюстрацію юридичного зв'язку інформаційних правовідносин з фінансовими пропонується звернути увагу на окремі положення Бюджетного кодексу України (далі – БКУ). Так, у його статті 28 подано правові норми щодо доступності інформації про бюджет. У статті 31 також визначені інформаційні правовідносини, зокрема щодо таємних видатків. Таким чином, можна спостерігати умовність розподілу правовідносин на інформаційні та фінансово-правові за галузевою ознакою. При цьому фінансове право виступає і джерелом інформаційного права. В той же час, можна говорити, що в контексті адміністративного права, стосовно державного управління інформаційні та фінансові правовідносини утворюють між собою специфічну міжгалузеву інституцію – міжгалузевий інститут права. Цей інститут права має пряме відношення і до сфери правовідносин стосовно національної безпеки України, зокрема і до її складової державної безпеки – у контексті охорони та захисту інформації, що становить державну таємницю.

Таким чином, проілюстровано не тільки взаємозв'язок інформаційного права та фінансового права. Проблема між ними виникає на рівні визначення пріоритету фінансово-правових диспозицій кодифікованого законодавства стосовно спеціального законодавства. Як її вирішувати – про це далі.

У Загальній частині, в Розділі I, у Главі 1 (Загальні положення), в пункті 1 статті 1 БКУ визначено відносини, що регулюються ним. Бюджетним кодексом України регулюються відносини, що виникають у процесі складання, розгляду, затвердження, виконання бюджетів та розгляду звітів про їх виконання, а також контролю за виконанням Державного бюджету України та місцевих бюджетів.

У пункті 1 статті 4 БКУ визначено склад бюджетного законодавства. Нормативно-правовими актами, що регулюють бюджетні відносини в Україні, є: 1) Конституція України; 2) цей Кодекс; 3) закон про Державний бюджет України; 4) інші закони, що регулюють бюджетні правовідносини, передбачені статтею 1 цього Кодексу; 5)

нормативно-правові акти Кабінету Міністрів України, прийняті на підставі і на виконання цього Кодексу та інших законів України, передбачених пунктами 3 та 4 частини першої цієї статті; 6) нормативно-правові акти центральних органів виконавчої влади, прийняті на підставі і на виконання цього Кодексу, інших законів України та нормативно-правових актів Кабінету Міністрів України, передбачених пунктами 3, 4 та 5 частини першої цієї статті; 7) рішення органів Автономної Республіки Крим, місцевих державних адміністрацій, органів місцевого самоврядування, прийняті відповідно до цього Кодексу, нормативно-правових актів, передбачених пунктами 3, 4, 5 і 6 частини першої цієї статті.

Застосування у цій нормі законодавцем категорії “інші закони” дає право у контексті юридико-догматичного підходу зробити зв'язок бюджетного законодавства з інформаційним законодавством, зокрема законодавством про інформатизацію.

У пункті 2 цієї статті законодавець визначає, що *при здійсненні бюджетного процесу в Україні положення нормативно-правових актів застосовуються лише в частині, в якій вони не суперечать положенням Конституції України, цього Кодексу та закону про Державний бюджет України*. Тим самим визначається пріоритетність норм бюджетного законодавства перед іншим стосовно здійснення бюджетного процесу. На підсилення цього, у пункті 4 статті зазначено, що розгляд законопроектів, які впливають на доходну чи видаткову частину бюджетів, здійснюється за особливою процедурою, що визначається статтею 27 цього Кодексу.

Виходячи із зазначених положень та інших норм БКУ можна стверджувати, що формування фінансового забезпечення завдань інформатизації органів влади у Державному бюджеті України повинно відбуватися відповідно до бюджетної класифікації. Основні її нормативно-правові положення подано у статті 8 БКУ:

1. *Бюджетна класифікація України застосовується для здійснення контролю за фінансовою діяльністю органів державної влади, органів влади Автономної Республіки Крим, органів місцевого самоврядування, інших розпорядників бюджетних коштів, проведення необхідного аналізу в розрізі доходів, а також організаційних, функціональних та економічних категорій видатків, забезпечення загальнодержавної і міжнародної порівнянності бюджетних показників.*

2. *З метою досягнення цілісності бюджетних категорій доходів і видатків та для забезпечення взаємозв'язку між функціональними призначеннями і економічним характером видатків бюджету Міністр фінансів України затверджує бюджетну класифікацію, а також зміни до неї та інформує про це в обов'язковому порядку Верховну Раду України.*

3. Бюджетна класифікація має такі складові частини: 1) класифікація доходів бюджету; 2) *класифікація видатків* (в тому числі кредитування за вирахуванням погашення) бюджету; 3) *класифікація фінансування бюджету*; 4) класифікація боргу.

Основні положення щодо класифікації видатків бюджету зазначені у статті 10 БКУ.

1. Видатки бюджету класифікуються за: 1) функціями, з виконанням яких пов'язані видатки (функціональна класифікація видатків); 2) економічною характеристикою операцій, при проведенні яких здійснюються ці видатки (економічна класифікація видатків); 3) ознакою головного розпорядника бюджетних коштів (відомча класифікація видатків); 4) за бюджетними програмами (програмна класифікація видатків).

2. Функціональна класифікація видатків має такі рівні деталізації: 1) розділи, в яких визначаються видатки бюджетів на здійснення відповідно загальних функцій держави, Автономної Республіки Крим чи місцевого самоврядування; 2) підрозділи та групи, в

яких конкретизуються напрями спрямування бюджетних коштів на здійснення відповідно функцій держави, Автономної Республіки Крим чи місцевого самоврядування.

3. За економічною класифікацією видатки бюджету поділяються на поточні видатки, капітальні видатки та кредитування за вирахуванням погашення, склад яких визначається Міністром фінансів України.

4. *Відомча класифікація видатків бюджету* визначає перелік головних розпорядників бюджетних коштів. На її основі Державне казначейство України та місцеві фінансові органи ведуть реєстр усіх розпорядників бюджетних коштів.

5. Програмна класифікація видатків бюджету застосовується при формуванні бюджету за програмно-цільовим методом.

Положення щодо класифікації фінансування бюджету зазначені у статті 11 БКУ наступним чином: 1. Класифікація фінансування бюджету визначає джерела отримання фінансових ресурсів, необхідних для покриття дефіциту бюджету, і напрями витрачання фінансових ресурсів, що утворилися в результаті перевищення доходів бюджету над його видатками (до цієї категорії належать платежі з погашення основної суми боргу). 2. Класифікація фінансування бюджету здійснюється за такими ознаками: 1) фінансування за типом кредитора – за категоріями кредиторів або власників боргових зобов'язань; 2) фінансування за типом боргового зобов'язання – за засобами, що використовуються для фінансування дефіциту або профіциту.

Складові частини бюджету визначені у статті 13 БКУ – *Бюджет може складатися із загального та спеціального фондів*. Отже, при формуванні програм інформатизації органів державної влади слід дотримуватися норм бюджетного процесу. Основні положення його визначені у Главі 4 БКУ.

В аспекті висновків проведеного дослідження можна зазначити наступне.

В Україні сформувався два напрями (джерела) фінансування інформатизації: перший – в обсязі Національної програми інформатизації України, другий – в рамках фінансової підтримки розвитку та функціонування органів державної влади.

Бюджетний кодекс України досить детально регулює правовідносини, пов'язані з підготовкою та прийняттям бюджету України, а також внесенням змін до нього. У цьому зв'язку за результатами правового аналізу можна констатувати, що застосування бюджетного права стосовно фінансового забезпечення інформатизації є більш зручним, ніж процедури, визначені в законодавстві про інформатизацію.

Якщо уважно подивитися на щорічні бюджетні витрати на інформатизацію органів державної влади, то навіть поза бюджетним визначенням фінансування Національної програми інформатизації з переліку статей, рядків Державного бюджету можна побачити в яких органах влади з точки зору фінансово-правового аспекту, розуміються на фінансовому та правовому аспектах інформатизації, а в яких ні.

Стосовно зазначеного, по суті, аналіз щорічних державних бюджетів України (починаючи з 1999 року, після набрання чинності законодавством про інформатизацію) виступає, свого роду, дзеркалом інформатизації. У цьому контексті можна зазначити, що галузева інформатизація органів державної влади здійснюється переважно за рахунок статей державного бюджету поза фінансуванням проектів Національної програми інформатизації.

Зазначене зумовлене складністю процедур формування бюджетів щодо фінансування впровадження здобутків науково-технічного прогресу у сфері інформатики, зокрема в органах державної влади в рамках Національної програми

інформатизації. Враховуючи це, більшість галузевих державних органів надають перевагу в регламентації фінансового забезпечення інформатизації своїх структур у рамках загального бюджетного процесу, який регулюється бюджетним правом України.

Для підвищення ефективності формування інформаційного суспільства в Україні, зокрема в межах Національної програми інформатизації, вважається більш доцільним доручення її винести формування на рівень робочих органів Кабінету Міністрів України, зробивши саме Кабінет Міністрів Генеральним замовником проектів Національної програми інформатизації України, а не департамент інформатизації Міністерства транспорту та зв'язку України.

Інший шлях удосконалення інформатизації в Україні вбачається у тому, щоб радикально переглянути систему правового регулювання суспільних відносин щодо інформатизації. Інформатизаційне законодавство України в окремих аспектах (зокрема, Закон України “Про Концепцію національної програми інформатизації”) з 1998 року (з часу прийняття) вже виконало свою інформативну, організаційну та регуляторну функції щодо формування інформаційного суспільства в Україні, у тому числі щодо фінансового забезпечення.

Інформатизація як процес розвитку інформаційного суспільства в Україні вимагає нових підходів щодо публічноправового регулювання. Один із таких пропонується наступний.

Для забезпечення виконання положень пункту 12 частині першої статті 92 Конституції України щодо визначення виключно законами України організації і діяльності органів виконавчої влади, у тому числі *організації інформатики* і статистики, вбачається більш раціональним у спеціальні, галузеві Закони про ці органи влади, внести доповнення: визначати розділи (глави, статті), у яких питання інформатизації будуть екстраполюватися із законодавством про Національну програму інформатизації та бюджетним законодавством України хоча б на рівні бланкетних норм створення, застосування та розвитку комп'ютерних інформаційно-аналітичних систем (чи галузевих автоматизованих інформаційних систем).

Слід зазначити, що такі приклади вже є в окремих галузях державного управління, які регулюються на рівні законів. Питання, пов'язані з інформатикою (інформатизацією), автоматизацією інформаційного чи інформаційно-аналітичного забезпечення їх діяльності винесені, на законодавчому рівні в їх галузеві закони чи в окремі спеціальні закони стосовно створення державних реєстрів даних. Так, для прикладу можна навести Закон України “Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців” від 15.05.2003 року № 755-IV.

У порядку подальших наукових досліджень визначено наступне. Можливо, саме через те, що проблемам практики фінансового забезпечення інформатизації у вітчизняних публікаціях науковців та у навчально-практичних джерелах, поки що приділяється мало уваги, інформатизація органів державної влади в Україні не у повному обсязі відповідає світовим стандартам розвитку інформаційного суспільства.

Ефективне вирішення наукового аспекту інформатизації суспільства можливо забезпечити в системі комплексних наукових розвідок у складі економічних, політичних, правових наук та науки державного управління.

Щодо юридичних наук, то цілком слушним на нинішньому етапі інформатизації нашої країни можна вважати рішення про включення інформаційного права у комплекс наук з адміністративним правом і процесом, фінансовим правом (спеціальність – 12.00.07.) Постановою Вищої атестаційної комісії України “Про зміни паспорта

спеціальності” від 21.05.2003 року № 26-11/5. Це зумовлено і виходячи із комплексності проблеми фінансового забезпечення інформатизації.

Стосовно вирішення зазначеної проблематики на теоретичному рівні існує об’єктивна потреба для практики формування наукового міжгалузевого комплексного інституту (чи наукової комплексної дисципліни). Умовну назву цьому інституту можна дати наступну – *фінансово-правове забезпечення формування інформаційного суспільства (інформатизації) в Україні*. Методологічні коріння (джерела) цього юридичного міжгалузевого, комплексного інституту знаходяться на межі адміністративного і цивільного права як провідних галузей публічного права та у фінансовому, інформаційному та господарському праві як комплексних галузей права, а також базуються на засадах конституційного права.

Використана література

1. Конституція України. (Тут і далі для вивчення нормативно-правових актів застосовувалася Комп’ютерна інформаційно-пошукова система “Законодавство” на компакт-диску (CD). – К.: Науково-дослідний центр правової інформатики Академії правових наук України, 2006, 24 жовтня).

2. Бюджетний кодекс України від 21 червня 2001 року № 2542-Ш.

3. Закон України “Про Державний бюджет України на 2004 рік”.

4. Закон України “Про Державний бюджет України на 2005 рік”.

5. Закон України “Про Національну програму інформатизації”.

6. Паспорт бюджетної програми (затверджено Наказом Мінфіну та Мінекономіки України від 30.12.2005 року № 543/959).

7. Наказ Державного казначейства, Мінфіну України “Про затвердження Плану рахунків бухгалтерського обліку бюджетних установ та Порядку застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку бюджетних установ” від 10.12.1999 року № 114 (zareєстровано у Мін’юсті України від 20.12.1999 року № 890/4183).

8. Наказ Мінфіну України “Про упорядкування розпорядників коштів державного бюджету” від 13.03.2000 року № 47.

9. Наказ Мінфіну України “Про затвердження Порядку надання позичок з Державного бюджету України Раді міністрів Автономної Республіки Крим, обласним, Київській і Севастопольській міським державним адміністраціям” від 02.06.2000 року №121 (zareєстровано у Мін’юсті України, 13.07.2000 року № 414/4635).

10. Наказ Мінфіну України “Про затвердження Порядку розподілу додаткових коштів між обласним бюджетом та бюджетами територіальних громад” від 03.11.2000 № 271 (zareєстровано у Мін’юст України від 17.11.2000 року № 833/5054).

11. Наказ Мінфіну України “Про визначення базових фінансових органів обласного рівня по впровадженню пілотних проектів інформатизації” від 30.03.2001 року № 149.

12. Перелік документів, що подаються з метою отримання бюджетної позички (затверджено Мінфіном України від 02.06.2000 № 121 (zareєстровано у Мін’юсті України від 13.07.2000 року № 415/4636).

13. Наказ Мінфіну України “Про надання з Державного бюджету України фінансової допомоги бюджетам адміністративно-територіальних одиниць” від 18.06.2001 року № 304.

14. Наказ Мінфіну “Про створення постійно діючого тендерного комітету Міністерства фінансів з питань розвитку інформаційно-аналітичної підтримки діяльності фінансових органів” від 20.08.2001 року № 390.

15. Наказ Мінфіну України “Про проведення відкритих торгів “Виконання робіт по постачанню та налагодженню програмно-апаратних систем для забезпечення інформаційно-аналітичної підтримки робіт по місцевих бюджетах” від 24.10.2001 року № 479.

16. Наказ Міністерства України “Про затвердження Інструкції про статус відповідальних виконавців бюджетних програм та особливості їх участі у бюджетному процесі” від 14.12.2001 року № 574 (zareestrovano y Min'yosti Ukrainy vid 03.01.2002 roku № 3/6291).
17. Наказ Міністерства України “Про бюджетну класифікацію та її запровадження” (класифікатор) від 27.12.2001 року № 604.
18. Наказ Міністерства України “Про затвердження документів, що застосовуються в процесі виконання бюджету” від 28.01.2002 року № 57 (zareestrovano y Min'yosti Ukrainy vid 01.02.2002 № 86/6374).
19. Лист Міністерства України “Про утворення та функціонування позабюджетних фондів” від 21.02.2000 року № 02-11/31.
20. Лист Міністерства України “Щодо направлення коштів, отриманих органами виконавчої влади від здійснення своїх повноважень” від 21.08.2000 року № 041-203/868.
21. Окінавська хартія глобального інформаційного суспільства, 22.07.2000 року.
22. Декларація принципів побудови інформаційного суспільства – глобальне завдання у новому тисячолітті. Женева, 12 грудня 2003 року.
23. Беляков К.И. Управление и право в период информатизации: монография. – К.: “КВЦ”, 2001. – 308 с.
24. Інформаційне забезпечення управлінської діяльності в умовах інформатизації: організаційно-правові питання теорії і практики: монографія. – К.: АДПС України, 2002. – 296с.
25. Інформатизація управління соціальними системами: організаційно-правові питання теорії і практики: навч. посіб. – К.: МАУП, 2003. – 336 с.
26. Нагребельний В.П., Чернадчук В.Д., Сухонос В.В. Фінансове право України. Загальна частина: Навчальний посібник; за заг. ред. В.П. Нагребельного. – Суми: ВТД “Університетська книга”, 2004. – 320 с.
27. Основи інформаційного права України: навч. посіб. – К.: “Знання”, 2004. – 274 с.
28. Фінансове право України: Підручник / Г.В. Бех, О.О. Дмитрик, І.Є. Криницький та ін.; за ред. М.П. Кучерявенька. – К.: ЮрінкомІнтер, 2004. – 320 с.
29. Цимбалюк І. Комп'ютерна інформація як об'єкт права інтелектуальної власності // Правова інформатика. – 2006. – № 2. – С. 35-44.

~~~~~ * * * ~~~~~